

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
Components and Indicators of Learning Leadership in the 21st Century of Educational
Institution Administrators under the Office of Basic Education Commissions
in the Lower Northeastern Region 1

ศราวุธ พิมละมาศ* วรสิทธิ์ รัตนวราหะ** และ ชูเกียรติ วิเศษเสนา***

นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**, ***

Sarawooth Pimlamat* Worasit Rattanavara** and Chookiat Wisetsena***

Ph.D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University**, ***

Corresponding author E-mail: sarawooth_pim@vu.ac.th

(Received: October 19, 2023; Revised: November 21, 2023; Accepted: December 02, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 650 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.0 การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test

ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบที่ 1 การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ มี 8 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.698 2) องค์ประกอบที่ 2 การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม มี 8 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 9 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.654 3) องค์ประกอบที่ 3 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการแบ่งปันความรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 17 และ 18 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.651 4) องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน มี 8 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 24 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.646 5) องค์ประกอบที่ 5 การบริหารคุณภาพองค์กรสู่ความสำเร็จ มี 7 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 32 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.692 6) องค์ประกอบที่ 6 การสื่อสารและนวัตกรรมเทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กร มี 6 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 39 และ 40 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.601 7) องค์ประกอบที่ 7 ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน มี 4 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 45 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.686

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา, องค์ประกอบและตัวบ่งชี้, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนล่าง 1

Abstract

This study aims to: 1) examine the components and indicators of learning leadership in the 21st century of educational institution administrators; and 2) examine the validity of the components and indicators of learning leadership in the 21st century of educational institution administrators. The sample group used in the study included 650 educational institution administrators under the Office of the Basic Education Commission, Academic Year 2023, which were obtained through exploratory factor analysis using the factor extraction method. Variables were grouped using principal component analysis, and the method of orthogonal rotation was adopted for finding specific components. Then the results of the analysis were used to develop a tool for collecting data with a knowledgeable group of educational institution administrators from educational institutions that have been evaluated by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) (ONESQA) in the fourth round, educational institution administrators from world-class standard schools and sub-district quality schools, as well as educational institution administrators from educational institutions that have received various awards in management between 2020 and present, including royal awards and honorary awards from OBEC, totaling 60 people. Hypothesis testing was conducted using a t-test.

The results of the study revealed that there were 7 components and 48 indicators of learning leadership in the 21st century among educational institution administrators, as follows: 1) Component 1: Being open to new opinions consisted of 8 indicators, where Indicator 1 had the highest component weight of 0.698; 2) Component 2: Creating an innovation culture consisted of 8 indicators, where Indicator 9 had the highest component weight of 0.654; 3) Component 3: Creating learning and sharing knowledge culture consisted of 7 indicators, where Indicators 17 and 18 had the highest component weight of 0.651; 4) Component 4: Creating a sustainable learning environment consisted of 8 indicators, where Indicator 24 had the highest component weight of 0.646. 5) Component 5: Organisational quality management for success consisted of 7 indicators, where Indicator 32 had the highest component weight of 0.692; 6) Component 6: Communication and technological innovation for organisational success consisted of 6 indicators, where Indicators 39 and 40 had the highest component weight of 0.601; 7) Component 7: Excellence in organisational management towards sustainable success consisted of 4 indicators, where Indicator 45 had the highest component weight of 0.686. In summary, the components and indicators of learning leadership in the 21st century of educational institution administrators obtained from the study can be used as a guideline for self-development, policy setting, as well as planning and carrying out the development of administrators of affiliated educational institutions to promote learning leadership in the 21st century.

Keywords: Learning Leadership of Educational Institution Administrators, Components and Indicators, Lower Northeastern Region 1

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Society and Economy) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมาก จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า การบริหารจัดการการศึกษาที่เช่นเดียวกันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการจึงจะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และเนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงวิชาชีพหนึ่งที่จะต้องเป็น“มืออาชีพ”จึงจะทำให้การศึกษาบรรลุความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี จึงจะนำไปสู่การจัดการและการบริหารสถานศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องตื่นตัว และเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญวิชาหลักที่ประกอบด้วยภาษา ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ซึ่งควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าด้วยตนเองของผู้เรียน และมีครูผู้สอนคอยช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R×8C ซึ่งทักษะ 3R ประกอบด้วย 1) อ่านออก (Reading) 2) เขียนได้ (Writing) และ 3) คิดเลขเป็น (Arithmetic) ส่วนทักษะ 8C ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจความแตกต่างด้านวัฒนธรรม และความแตกต่างด้านกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและความรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and Media Literacy) และ 7) ทักษะชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ 8) มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย (Compassion) (ธีระ รุญเจริญ, 2557)

ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะผู้นำองค์กรในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพในระดับสูงสุด นักวิชาการหลายท่าน เห็นว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้น เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในโรงเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2551) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมักจะมีผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำองค์กร และผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า ภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้บริหารเนื่องจากทักษะภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการใช้อิทธิพลแนวนอนและมีผลต่อการตัดสินใจและเป้าหมายขององค์กรเพื่อกระตุ้นการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจึงต้องรู้จักใช้ภาวะผู้นำในการชี้นำและจัดการเพื่อสร้างอิทธิพลและแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความเข้าใจในงาน มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการเป็นผู้นำที่ดีซึ่งลักษณะผู้นำที่ดีมีหลายประการได้แก่ 1) การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานโดยให้ผู้ร่วมงานเข้าใจและปฏิบัติภารกิจจนประสบผลสำเร็จสามารถทำงานร่วมกันได้ผลดีสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ 2) การมีเหตุผลและอุดมการณ์กว้างไกล 3) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คุณธรรม 4) การมีความอดทนอดกลั้นกล้าเผชิญต่อเหตุการณ์ 5) การมีไหวพริบใจกว้างมีหลักธรรมประจำใจ 6) การตัดสินใจอย่างรอบคอบถูกต้องและทันเวลา 7) การรู้จักใช้ขีดความสามารถขององค์กรและบุคคล 8) การมีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง และ 9) การมีบุคลิกภาพที่ดีผู้บริหารจำเป็นต้องมีศักยภาพในการใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันของทุกคนในองค์กร สามารถสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนทุกคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรสามารถใช้ศิลป์และกระบวนการของการมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลและสามารถทำให้ผู้เกี่ยวข้อง เกิดศรัทธามีความ

เชื่อถือมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานตลอดทั้งสามารถสร้างสภาวะแวดล้อมสนับสนุนให้ร่วมมือกันสร้างประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ (ธีระ รุญเจริญ, 2556)

กระทรวงศึกษาธิการประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand Ministry of Education, 2013 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) ที่กล่าวถึงโดยสรุปในเรื่องนี้ว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษา กล่าวถึงคุณภาพความรู้และทักษะของผู้นำทางการศึกษาระดับกลางและระดับอาวุโสที่จำเป็นต่อการนำสถานศึกษาเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องปรับปรุงนักเรียนทุกคนและนักเรียนการศึกษาพิเศษ มีความริเริ่มการสอนการเรียนรู้และการนำหลักสูตรไปปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication Technology: ICT) และการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) เพื่อสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แนวใหม่ เพื่อพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก พัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำทางการศึกษาดังกล่าวจะเป็นแกนกลางในการปฏิบัติกิจกรรมภาวะผู้นำและคุณภาพของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์เชิงพหุทั้งในแนวตั้งและแนวนอนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งความสัมพันธ์กับผู้นำคนอื่น ครูบุคลากร ผู้ปกครองในชุมชนและนักเรียน จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจที่ผู้นำทางการศึกษาจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น ด้วยความใส่ใจและสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้พวกเขาแสดงบทบาทใหม่ ๆ และจัดโอกาสให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยทรัพยากรที่เหมาะสม มีการประเมินผลงานที่เปิดเผยและโปร่งใส มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ และกระตุ้นให้มีการผลิตนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556)

ภาวะผู้นำจึงเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหน่วยงาน ผู้บริหารควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางของหน่วยงานการประสานงาน การสนับสนุน อำนาจความสะดวกเพื่อให้สมาชิกใหม่ในหน่วยงานได้ใช้ความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ภาวะผู้นำที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งรวมของวัฒนธรรมและการสร้างคนเพื่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งรวมทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ยังต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลักหลายองค์ประกอบ เช่น การเป็นผู้นำแบบ สร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น ผู้นำแบบ CEO ต้องบูรณาการศาสตร์และวิธีการ อย่างหลากหลายเพื่อความสมบูรณ์ มีการนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงมาช่วยในการปฏิบัติงาน มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หรือ Self-directed Learning ซึ่งต้องมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสะท้อนความคิดเป็นหลัก มีการเรียนรู้ด้วยกันเป็นทีม มีการนำหลักของความพอเพียงมาประยุกต์ใช้ มีการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมโดยมีรูปแบบใหม่ๆ รวมทั้งต้องมีการสะท้อนผลและสะท้อนคิดตลอดเวลาสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลัก ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการขยายขีดความสามารถและสร้างคนที่มีความสามารถและยังส่งผลให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงขึ้น มีประสิทธิภาพประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (กนกอร สมปราชญ์, 2559) นอกจากนี้ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ยังเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างเท่าทันสถานการณ์เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา (รัตนดา เลิศวิชัย และธีระ รุญเจริญ, 2560) ภาวะผู้นำการเรียนรู้จำเป็นต้องพัฒนาผู้นำให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ก่อนจะไปสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้จะเน้นการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการวางแผนกลยุทธ์ การใช้ความคิดกลยุทธ์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนรู้ (สมชาย เทพแสง, 2559) ดังนั้นภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงนับว่ามีความสำคัญในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้จากผู้บริหารสถานศึกษา ยังไม่สามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังจึงก่อให้เกิดปัญหาบุคลากรภายในหน่วยงาน ไม่มีความเคารพนับถือ ไม่เชื่อฟัง ไม่เคารพกฎระเบียบ กติกา ไม่รู้จักที่จะนำไปใช้ประโยชน์ จึงมีความจำเป็นที่จะทำให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพล และวิไลพรรณ เสรีวัฒน์, 2556) ยังได้เสนอแนวคิดไว้ว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี

ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำสูงเพื่อที่จะเป็นเครื่องมือในการนำพาสถานศึกษาก้าวสู่ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จำแนก ได้แก่ ด้านทักษะ (Skill) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านการเป็นผู้นำ (Leadership Practice) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทองใบ สุดซารี, 2551) ได้ศึกษาทฤษฎีที่สำคัญของผู้บริหาร โดยได้กล่าวถึง ทฤษฎีคุณลักษณะ (Trait Theory) และทฤษฎีสไตล์ภาวะผู้นำ (Leader Theory of Leadership) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ นักวิชาการ นักบริหารควรศึกษาอย่างลึกซึ้งเพื่อเป็นแนวทางการบริหารและการจัดการทรัพยากรขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งทฤษฎีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวมานี้ ถือว่าเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญสำหรับผู้บริหารยุคใหม่ที่จะเป็นตัวช่วยให้การบริหารงานให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้ จากความเป็นมาและความสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารอาจยังยึดติดกับการบริหารงานแบบเดิม ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีอายุมาก ซึ่งจะขาดความคิดเห็นที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ที่กำลังเข้ามามีบทบาทในการศึกษายุคปัจจุบันอย่างหลากหลาย จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคมยุคใหม่ โดยเฉพาะองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานสถานศึกษาที่ผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งต่อไปสู่การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งท้าทายของผู้บริหารที่จะต้องทำหน้าที่บริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ทราบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำตัวบ่งชี้ดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การวางแผน และการบริหารงานที่มุ่งพัฒนาคนให้เกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
- 2.2 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยแบ่งดำเนินการออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาองค์ประกอบจากแนวคิดของนักวิจัย และนักวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้ (Greiter, 2013; Tubin, 2013; Jolonch, Martinez, Badia, 2013; Shalom, 2014; Center Creation

Leadership : CCL, 2014; National Association of Secondary School Principals : NASSP, 2014; Podolny, 2015; กนกอร สมปราชญ์, 2559)

2) นำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบหลักได้ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ 2) การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม 3) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแบ่งปันความรู้ 4) การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน 5) การบริหารคุณภาพองค์กรสู่ความสำเร็จ 6) การสื่อสารและนวัตกรรมเทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กร 7) ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน

3) วิเคราะห์องค์ประกอบหลักเพื่อหาองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ และจัดทำร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัย กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบที่ 1 การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ มี 8 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบที่ 2 การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม มี 8 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบที่ 3 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแบ่งปันความรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน มี 8 ตัวบ่งชี้ 5) องค์ประกอบที่ 5 การบริหารคุณภาพองค์กรสู่ความสำเร็จ มี 7 ตัวบ่งชี้ 6) องค์ประกอบที่ 6 การสื่อสารและนวัตกรรมเทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กร มี 6 ตัวบ่งชี้ 7) องค์ประกอบที่ 7 ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน มี 4 ตัวบ่งชี้

ขั้นที่ 2

1) สร้างเครื่องมือวิจัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเชิงประเมิน เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเชิงประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม

3) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968

ขั้นที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Forms ในการเก็บข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่ง จากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,810 คน จาก 3,810 โรงเรียน ดังนี้

1.1 จังหวัดชัยภูมิ	จำนวน 712 คน
1.2 จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน 1,349 คน
1.3 จังหวัดบุรีรัมย์	จำนวน 902 คน
1.4 จังหวัดสุรินทร์	จำนวน 828 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้รักษาการในตำแหน่ง จากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 65 ตัวบ่งชี้ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ควรมีอย่างน้อย 650 คน ดังนี้ ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาขนาดตัวอย่างของมอร์แกน

โดยผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถาม รวมเป็น 650 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเลขสุ่ม

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดส่งเอกสารถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ทั้ง 21 เขต ที่มีโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายอยู่ในสังกัด โดยแนบเอกสารที่เป็นหนังสือขอ ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Form ในการสร้างแบบสอบถาม จำนวน 650 คน และได้รับกลับคืนมาก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ได้จำนวน 454 คน คิดเป็น ร้อยละ 69.85 และทำการวิเคราะห์ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามเบื้องต้น โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัย วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานระดับความคิดเห็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 1 โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ หลัก (Principal Component Analysis) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) พิจารณาค่าดัชนี ไกเซอร์-ไมเยอร์ ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) 2) การสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) 3) การหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) ด้วยวิธีหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal) โดยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax) และ 3) การสรุปผลการวิเคราะห์ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยพิจารณาตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.3 ขึ้นไป และพิจารณาค่าความแปรปรวนรวมองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 และมีจำนวนตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ตามหลักทั่วไปในการกำหนดความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล ผู้วิจัยควรมีตัวบ่งชี้ได้อย่างน้อย 3 ตัวต่อตัวแปรแฝง 1 ตัว ที่เรียกว่า กฎสามตัวบ่งชี้ (Three Indicator Rule) (Marsh et al, 2004; กัลยา วานิชบัญชา, 2551)

3.2 ตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัย นำผลการวิเคราะห์ในตอนต้น มาพัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยเก็บข้อมูล กับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) แล้วตรวจสอบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่ได้นั้นเป็นตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา และมีความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ดังนี้

3.2.1 นำตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) มาพัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้วิจัยจัดส่งเอกสารถึงสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่มีโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายอยู่ในสังกัด ในการสร้าง แบบสอบถาม จำนวน 60 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 57 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีการสกัดปัจจัยเพื่อพิจารณาจัดกลุ่มตัวแปรด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (PCA) และใช้วิธีการหมุนแกนแบบตั้งฉาก ด้วยวิธีหาองค์ประกอบเฉพาะ แล้วนำผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ที่ได้มาพัฒนาเป็นเครื่องมือใช้ เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจากสำนักงาน รับรองมาตรฐานและคุณภาพภายนอก (สมศ.) รอบสี่ ผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ ด้านการบริหารระหว่างปี

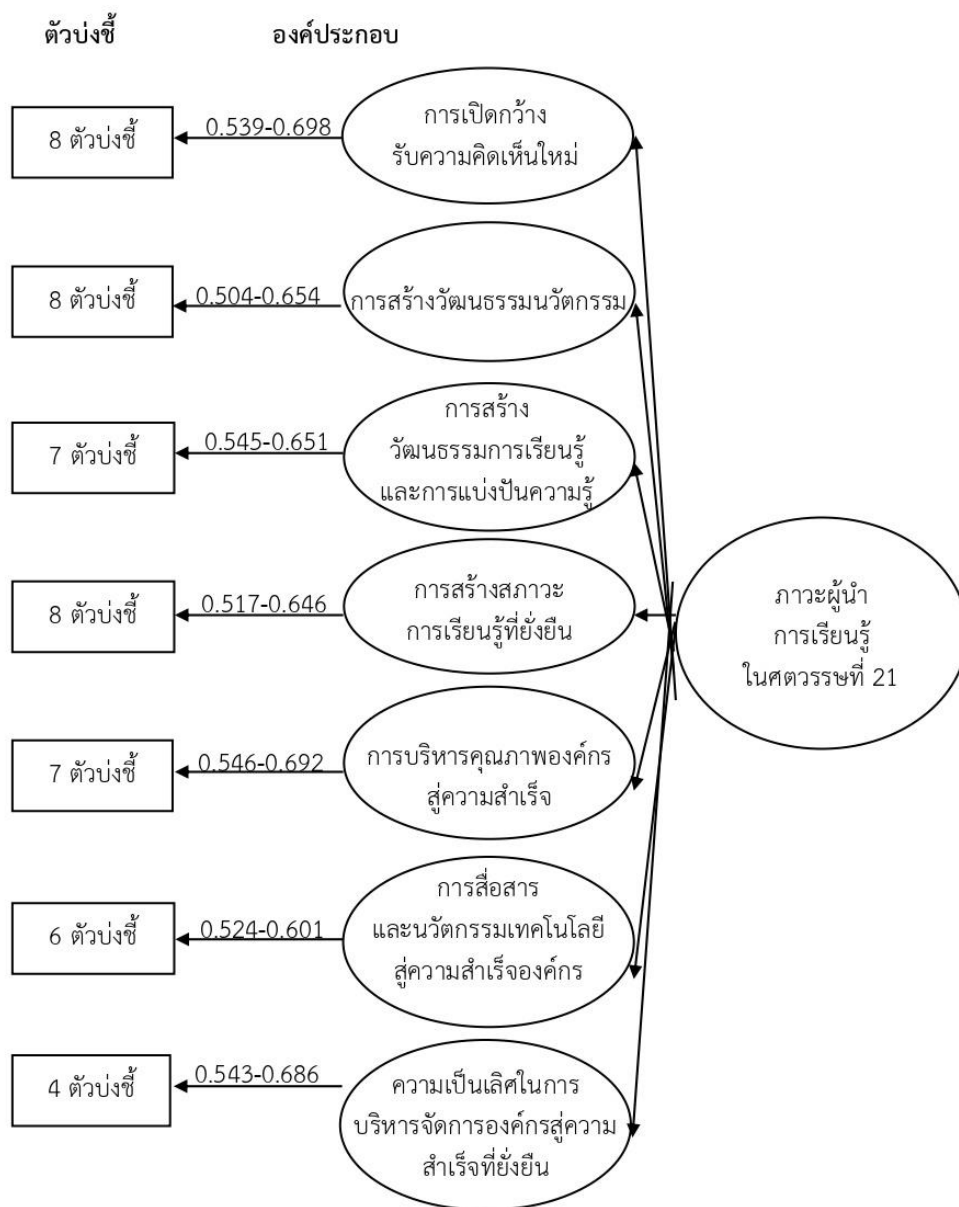
พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน เช่น รางวัลพระราชทาน รางวัลอันทรคุณค่า สพฐ. จำนวน 57 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติทดสอบที (t-test)

3.2.2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้โดยหาค่าเฉลี่ยโดยเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ได้กับเกณฑ์การประเมินตามการแปรความหมายอิงเกณฑ์ระดับมาก ($\mu = 3.51$) และสถิติ t-test เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

4. ผลการวิจัย

4.1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ มีผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้วยการตรวจสอบความเหมาะสมของเมตริกซ์ที่นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยการวิเคราะห์ค่า KMO and Bartlett's Test พบว่า ค่า KMO มีค่าเท่ากับ 0.95 แสดงว่าค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบดี และค่า Bartlett's Test พบว่าการทดสอบไคสแควร์ Chi-Square เท่ากับ 15529.66 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ายอมรับตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน และสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบดี และมีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.06-5.05 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ทั้งหมดได้ร้อยละ 57.29 จากองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

จากภาพที่ 1 แสดงการจัดกลุ่มตัวบ่งชี้ ที่เหมาะสมขององค์ประกอบโดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) องค์ประกอบที่ 1 การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ มี 8 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบที่ 2 การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม มี 8 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบที่ 3 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแบ่งปันความรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน มี 8 ตัวบ่งชี้ 5) องค์ประกอบที่ 5 การบริหารคุณภาพองค์กรสู่ความสำเร็จ มี 7 ตัวบ่งชี้ 6) องค์ประกอบที่ 6 การสื่อสารและนวัตกรรมเทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กร มี 6 ตัวบ่งชี้ 7) องค์ประกอบที่ 7 ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน มี 4 ตัวบ่งชี้

4.2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ มีผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ ของกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) จำนวน 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.91-4.98 เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบด้วยสถิติทดสอบ (t-test) โดยการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ประเมินค่าที่ระดับมาก ($\mu = 3.51$) ตามการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ค้นพบ มีความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ พบว่ามีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ ที่ได้มีจำนวน 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ คือ 1) องค์ประกอบการเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.698 คือ ผู้บริหารเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา 2) องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.654 คือ ผู้บริหารสามารถคิดสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน 3) องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแบ่งปันความรู้ มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.651 คือ ผู้บริหารส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการระดมความคิดเห็น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในทีมงาน และผู้บริหารสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้ เป็นทีม เช่น การคิดร่วมกัน อย่างเป็นระบบ การเรียนรู้ ไปพร้อมกัน เป็นต้น 4) องค์ประกอบการสร้างสภาพการเรียนรู้ที่ยั่งยืนมีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.646 คือ ผู้บริหารมีวิธีการติดต่อ สื่อสารที่เหมาะสม ทั้งภายในและภายนอก หน่วยงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น สังคมออนไลน์ ชุมชน แห่งการเรียนรู้ เป็นต้น 5) องค์ประกอบการบริหารคุณภาพองค์กรสู่ความสำเร็จ มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.692 คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามระเบียบของ ทางราชการ และจรรยาบรรณวิชาชีพ 6) องค์ประกอบการสื่อสารและนวัตกรรม เทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กร มีจำนวน 6 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.601 คือ ผู้บริหารมีการสื่อสารและสร้างกลยุทธ์ใน การนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติในหน่วยงาน และผู้บริหารจัดหาแหล่งเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย และ 7) องค์ประกอบความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.686 คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบงานประสบความสำเร็จ ซึ่งพิจารณาได้ว่า กระบวนการที่ผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ จากแนวคิดและทฤษฎีเมื่อได้ข้อค้นพบ แล้วนำมาพัฒนาเป็นองค์ประกอบขึ้นใหม่ตามกระบวนการวิจัยมีความเหมาะสม ถึงแม้ว่าจำนวนองค์ประกอบจะเปลี่ยนไป แต่ตัวบ่งชี้ที่อยู่ในองค์ประกอบก็จะไปกระจายอยู่ในองค์ประกอบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธ โกยวรรณ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้วิจัย ได้แนวคิดหรือทฤษฎีสนับสนุนเรื่องนั้น ๆ มาก่อน การวิเคราะห์จึงเป็นการสร้างตัวแปรใหม่ เมื่อวิเคราะห์เสร็จ จะทำให้ได้ปัจจัย หรือองค์ประกอบใหม่ หลังจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ เกิดจากหลายองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากยังเป็นประเด็นความรู้ใหม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษา จะต้องปรับตัวและร่วมมือกันในสถานการณ์ต่าง ๆ และจากองค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ที่ค้นพบ คือ 1) การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาฯ จะต้องเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และปรับเปลี่ยนความคิดได้ตามความเหมาะสม เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง และยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา และสามารถเป็นผู้นำทาง

ความคิดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Guilford (1967) ได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความคิดแบบ หลากหลาย มีหลายแง่มุม หลายทิศทาง เป็นความคิดที่กว้างไกล ทำให้เกิดการคิดทำสิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างหลายทิศทาง หลายแง่มุม ที่เรียกว่า ความคิดนอกเนกนัย (Divergent Thinking) เป็นลักษณะของความคิดที่มีหลายทิศทาง หลายแง่มุม ซึ่งนำไปสู่การคิดค้นสิ่งใหม่ ประกอบไปด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ 2) การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม สามารถคิดสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาจนเป็นวัฒนธรรมนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แหม่มซ้อย (2555) ทำการศึกษาเรื่องแนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กล่าวถึง องค์ประกอบด้านบทบาทหน้าที่ (Roles) ประกอบด้วยการเป็นผู้นำความคิด (Idea Champion) เป็นแบบอย่างที่ดี (Positive Role Model) การเป็นผู้นำทีมและ การมีส่วนร่วม (Team Leader and Participating) การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Creating Learning Organization) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และการให้รางวัลแก่ความสำเร็จ (Reward Success) 3) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแบ่งปัน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับตนเองและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดและการระดมความคิด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในทีมงาน เช่น การคิดร่วมกันอย่างเป็นระบบการเรียนรู้ไปพร้อมกัน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสันต์ ศรีจันทร์ (2556) กล่าวว่า การสร้างการเรียนรู้ในทีมเป็นพฤติกรรมในการเรียนรู้ที่สามารถวัดได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน การอภิปรายการแลกเปลี่ยนความคิดและการตัดสินใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในทีมงานนับเป็นการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแบ่งปัน 4) การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยผู้บริหารต้องมีวิธีการติดต่อ สื่อสารที่เหมาะสมทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถอภิปรายเพื่อสร้างการเรียนรู้ในทีมงานนำไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างการเรียนรู้ในทีมของ Sharman and Wright (1995) ว่าเป็นกระบวนการในการสร้างและขยายฐานความรู้ในทีมงาน โดยมีการอภิปรายซึ่งเป็นสิ่งสำคัญคือทุกคนจะได้แสดงความรู้ที่มีอยู่ออกมา และใช้ความรู้เหล่านั้นในการตัดสินใจ หลังจากที่มีการระดมสมอง การตัดสินใจของทีมงานต้องมาจากข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับและเป็นปัจจุบัน ซึ่งควรต้องพิจารณาเมื่อทีมมีการตัดสินใจ และถ้าการตัดสินใจของทีมเป็นนวัตกรรม ควรมีการตรวจสอบความเป็นไปได้ ก่อนที่จะทำไปใช้จริง 5) การบริหารคุณภาพองค์กรสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องบริหารคุณภาพองค์กร สู่ความสำเร็จภายใต้การปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยต้องจัดให้มีการสวัสดิการทางการศึกษาให้ครูอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม นำไปสู่การบริหารคุณภาพองค์กรสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการขับเคลื่อนโรงเรียนมุ่งสู่มาตรฐานสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) ได้กำหนดพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านจริยธรรม สร้างศรัทธาโดยเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานตามค่านิยมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรสู่อนาคต ซึ่งสอดคล้องตรงกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2553) กล่าวถึง การเป็นแบบอย่างที่ดี คือ ความสามารถของผู้นำในการสร้างความเชื่อมั่นและทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี จูงใจและสร้างศรัทธาแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ ผู้นำต้องมีความประพฤติที่มีความซื่อสัตย์ไม่ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด อดทนต่อปัญหา และมีเมตตาที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริมรวมทั้งมีความอ่อนน้อมถ่อมตนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะเป็นแบบอย่างของการสร้างวัฒนธรรมที่ดีงามให้เกิดขึ้นในองค์กร และแนวคิดการเป็นแบบอย่างที่ดี 6) การสื่อสารและนวัตกรรมเทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องสามารถสื่อสารและสร้างกลยุทธ์ในการนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติในหน่วยงานได้อย่างชัดเจนพร้อมสามารถจัดหาแหล่งเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในทีมงานที่มีประสิทธิภาพของ Woodcock

and Francis (1994) ว่า ผู้นำต้องให้ความสำคัญในการควบคุมประสานงานให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการร่วมกัน ทักษะการสื่อสารที่ดี ได้แก่ 1) ความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อเรื่องที่จะสื่อสาร 2) การสื่อสารต้องเกี่ยวข้องกับคนทุกประเภทที่มีความแตกต่างกันทั้งสถานภาพการปรับตัวการรู้จักยึดหยุ่น ซึ่งควรปรับสิ่งเหล่านี้ให้มีความสอดคล้องกัน 3) การสื่อสารที่ดีต้องมีทักษะของการเป็นผู้ฟังที่ดี มีความสนใจเรื่องที่คนอื่นกำลังสื่อสารเช่นเดียวกับแนวการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Haslam (2006) ได้เสนอมุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับนวัตกรรมเทคโนโลยีสู่ความสำเร็จองค์กรมาใช้ในการดำเนินงานของผู้บริหาร ควรมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องส่วนตัวและเรื่องวิชาชีพ 2) การแสดงบทบาทที่เท่าเทียมกันในด้านผู้จัดการและผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ 3) การควบคุมตนเองให้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นยุทธศาสตร์ในการสอน 4) การสร้างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีจากการบูรณาการแนวความคิดที่หลากหลาย 5) การสนับสนุนให้ครูและนักเรียนมีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ 7) ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบงานประสพผลสำเร็จวางตัวและปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีพันธุ์ เสนาบุษ (2553) ที่กล่าวว่าการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านจริยธรรม หมายถึง ผู้นำมีความมุ่งมั่นมุ่งมั่นในเรื่องของจริยธรรมมาตั้งแต่เริ่มต้น ทำให้เกิดการวางระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การตัดสินใจในเรื่องสำคัญไม่ได้มีสิทธิ์ขาดอยู่ที่ผู้นำ แต่จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อพิจารณาและร่วมกันตัดสินใจ นอกจากนั้นผู้บริหารจะให้การยกย่องชมเชยแก่ผู้ที่มีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีด้านจริยธรรมอยู่เสมอ มีการปลูกฝังค่านิยมด้านจริยธรรมถ่ายทอดแนวคิดจากรุ่นสู่รุ่นและบรรจุหลักสูตรด้านจริยธรรมในการเรียนการสอน และองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้องค์กรสามารถสร้างผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ มีความยั่งยืน สามารถแข่งขันได้ทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต รวมถึงเป็นต้นแบบที่ดีให้กับองค์กรอื่นๆ โดยค่านิยมหลักตามเกณฑ์จะประกอบด้วย 11 หัวข้อที่สำคัญ ได้แก่ 1) การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ 2) ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นองค์กร 3) การเรียนรู้ระดับองค์กรและระดับบุคคล 4) การให้ความสำคัญกับบุคลากรและพันธมิตร 5) ความคล่องตัว 6) การมุ่งเน้นอนาคต 7) การจัดการเพื่อนวัตกรรม 8) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง 9) ความรับผิดชอบต่อสังคมในวงกว้าง 10) การมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า 11) มุมมองเชิงระบบ

5.2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) ยืนยันว่าตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้อยู่ระหว่าง 3.91-4.98 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์การประเมินค่าที่ระดับมาก ($\mu=3.51$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ค้นพบทั้ง 7 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพประเด็นนี้อาจพิจารณาได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สะท้อนถึงความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาที่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวยังเป็นประเด็นความรู้ใหม่ในสถานการณ์สังคมในปัจจุบัน ที่สถานศึกษาจะต้องปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ดังที่ (สุวิมล ติรกันนท์, 2553) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้วิจัยต้องการศึกษาตัวแปร โดยยังไม่มีทฤษฎี หรือแนวคิดสนับสนุนเรื่องนั้นมาก่อน ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากตัวแปรเหล่านั้นแล้วนำมาจัดทำหมวดหมู่ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อเป็นการสำรวจดูว่ากลุ่มตัวแปรทั้งหมดว่ามีกี่องค์ประกอบ และตรวจสอบโดยหาความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ซึ่งสอดคล้องกับ (ประสพชัย พสุนนท์, 2558) ที่ได้กล่าวถึง ความเที่ยงตรงตามสภาพไว้ว่า เป็นความเที่ยงตรงที่ใช้เกณฑ์เทียบความสัมพันธ์ที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยแบบสอบถามเพื่อพิจารณาการดำเนินงานในปัจจุบัน ดังนั้นความเที่ยงตรงที่ได้จากแบบสอบถามต้องมีความสามารถวัดได้ตรงตามสภาพจริงในปัจจุบัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้จากค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่ 1 การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ มีค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.698 นั่นคือ จะต้องเป็นผู้บริหารเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่ 2 การสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม มีค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด เท่ากับ 0.504 นั่นคือ ผู้บริหารมีการคิดและทบทวนอย่างละเอียดภายใต้ความครบถ้วนของข้อมูลก่อนตัดสินใจสั่งการ จากผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถนำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้จากค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 4 การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.98 นั่นคือ ผู้บริหารสามารถระบุเป้าหมายในการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจนและเหมาะสม และมีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 1 การเปิดกว้างรับความคิดเห็นใหม่ มีค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 3.91 นั่นคือ ผู้บริหารมีอิสระทางความคิดและให้อิสระในการคิดของสมาชิกในองค์กร โดยไม่ถูกครอบงำจากผู้มีอิทธิพล จากผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6.1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ควรนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ไปเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานสืบไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

6.2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อยืนยันทฤษฎีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

6.2.3 ควรมีการวิจัยองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในรูปงานวิจัยอื่น ๆ อาทิ การหาความสัมพันธ์ หรือการศึกษาเป็นรายกรณี การพัฒนารูปแบบองค์กร การศึกษานวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นต้น

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกอร สมปราษฎ์. (2559). *ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: คลังน่านาวิทยา.
- กัลยา วานิชบัญชา. (2551). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: ซี เค แอนด์ เอสโพลีโต สตูดิโอ.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, จักรกฤษณ์ โพคาพล และวิไลพรณ์ เสรีวัฒน์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สิ่งที่ควรค่าสำหรับทุกคนในอนาคต*. กรุงเทพฯ: คลังน่านาวิทยา.

- ทองใบ สุทธาริ. (2551). *ภาวะผู้นำ: กลไกขับเคลื่อนองค์กรแห่งการเรียนรู้*. อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีระ รุณเจริญ. (2556). วิฤติและทางออกในการบริหารและจัดการการศึกษา. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 8(1), 163-164.
- _____. (2557). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญสันต์ ศรีจันทร์. (2556). *การพัฒนารูปแบบการสอนบนเว็บโดยใช้หลักการเรียนรู้เป็นทีมของนักเรียนโรงเรียนกีฬา* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2558). ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 18(1), 375-396.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2563). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรด้วย SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนดา เลิศวิชัย และธีระ รุณเจริญ. (2560). องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารบริหารการศึกษา บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 17(ฉบับพิเศษ), 669-683.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีศึกษาต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. (2551). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย เทพแสง. (2559). ภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 4. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 13(25), 116-125.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *เอกสารประกอบการศึกษาดูด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(2), 117-128.
- สุริพันธุ์ แสนานุช. (2553). *Visionary Leadership: กรณีศึกษาโรงพยาบาลสงขลานครินทร์*. สงขลา: สถาบันรางวัลคุณภาพแห่งชาติ.
- สุวิมล ติรกันนท์. (2553). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- CCL, NASSP. (2014). *10 Skills for Successful School Leaders*. https://www.nassp.org/Content/44755/TenSkills%202nd_ed_exec_summ.pdf
- Christiansen, L. L. & Tronsmo, P. (2013). *Approaches to Learning Leadership Development in Different School System in Leadership for 21 Century Learning*. New York: OCED Publishing.
- Greiter, T. W. (2013). *Leadership for 21 Century Learning*. New York: OCED Publishing.

- Guilford, J. P. (1959). *Traits of Creativity*. In Anderson, H. H. (Ed.), *Creativity and its Cultivation* (pp. 142-161). New York: Harper & Row.
- Guilford, J. P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- Guilford, J. P. & Hoepffner, P. (1971). *The Analysis of Intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed). New York: Pearson.
- Haslam, S. A. (2006). *The Glass Cliff-the Dynamics of Gender, Risk and Leadership in the Contemporary Organization*. UK: (n.p.).
- Jolouch, A., Martinez, M. & Badia, J. (2013). *Leadership for 21st Century Learning*. New York: OECD Publishing.
- Podolny, A.(2015). *21st Century Skills: Success in Life:6C's Plus Leadership*. <http://wanetusa.org/achieve-your-dream/21st-century-skills/p>
- Shalom. (2014). *Leadership Skills for the 21st Century*. <http://cfcoaching.org/?p=537>
- Sharman, C. & Wright, S. (1995). The Power and Use of Teams in School. In Howard, G.G. (Ed.) *Teamwork Models and Experience in Education*, (pp. 38-40). Boston: Allyn and Bacon.
- Tubin, D. (2013). *Approaches to Learning Leadership Development in Different School System in Leadership for 21 Century Learning*. New York: OCED Publishing.
- Woodcock, M. & Francis, D. (1994). *The Eleven Building Blocks of Effective Teamwork*. Great Britain: The University Press.